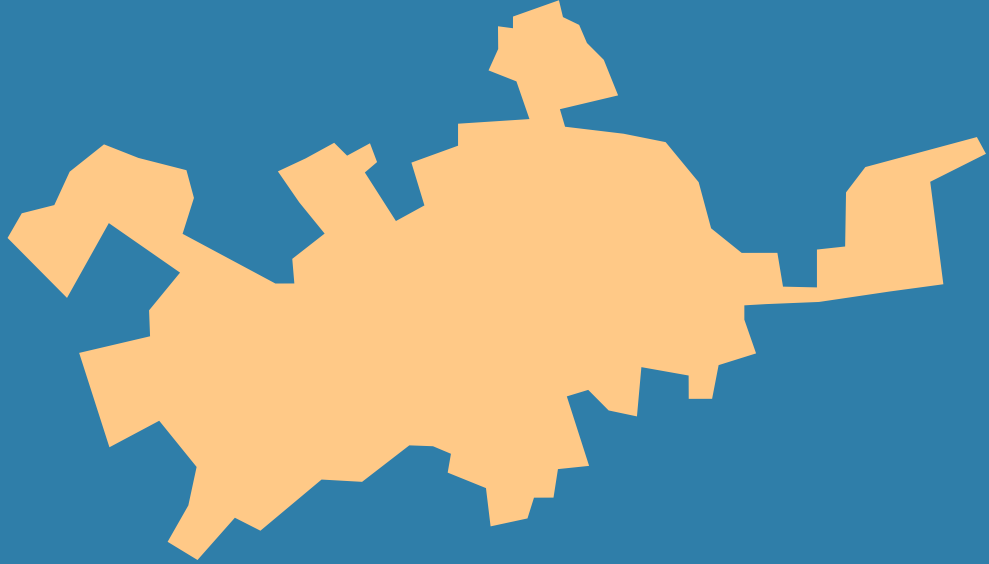

14

BOLU

VİZYON PLANI

'GEÇİŞ UĞRAĞI'

KENTSEL VİZYON
PLATFORMU

KENTSEL VİZYON PLATFORMU

‘Kentsel Vizyon ile Kurgulanan Kentler’

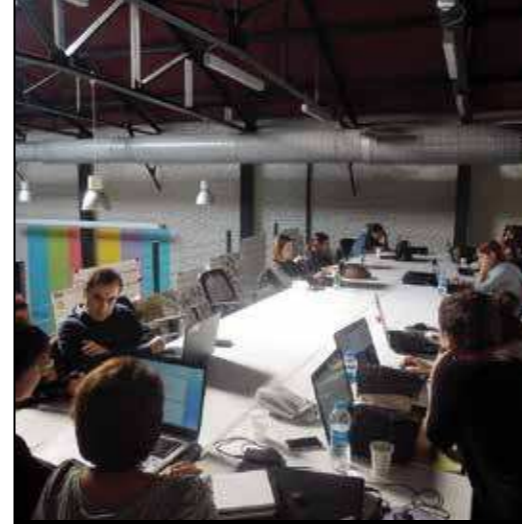
NEF ve Kentsel Strateji tarafından kurulan
Kentsel Vizyon Platformu
kamu, sivil ve özel sektör işbirliği ile

- bölge
- kent
- mahalle

ölçeğinde çalışmalar yaparak, yeni planlama
yaklaşımı ve modellerini tartışmaya açmaktadır.

81KENT
VİZYON
www.kentselvizyon.org

“Bolu Vizyon Planı”
‘Kentsel Strateji’ tarafından geliştirilen
kapsam ve içerik çerçevesinde,
A. Faruk Göksu ve Sıla Akalp’in
Stüdyo 33’te verdiği eğitimler sonucunda
Özlem Özdenler ve Burcu Ateş
tarafından hazırlanmıştır.

01

ANALİTİK BAKIŞ
Stratejik Göstergeler
10 Temel Sorun ve Fırsat
BEK Analizi

07

02

STRATEJİK BAKIŞ
Bölgesel İşbirliği
Kent Kurgusu

15

03

VİZYON
Bölgesel Vizyon
Kentsel Vizyon

20

04

3x3 VİZYON ve EYLEM ÇERÇEVESİ
Vizyon Çerçevesi
Eylem Çerçevesi

23

05

BOLU'NUN GELECEĞİ İÇİN
10 TEMEL İLKE

36

BÖLÜM

01

ANALİTİK BAKIŞ

Stratejik Göstergeler
10 Temel Sorun ve Fırsat
BEK Analizi

STRATEJİK GÖSTERGELER

Nüfus:
281.080 kişi

Ekonomik Değerler:

- Tarım
- Hayvancılık
- Sanayi
- Ormancılık
- Sebzeçilik ve meyvecilik
- Madencilik
- Turizm

Eğitim:

- Abant İzzet Baysal Üniversitesi (20.390 öğrenci)

Tarihsel İzler:

- 390 sivil mimari örneği
- Kale, sur duvarı
- Antik Kentler

Performans Kriterleri

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

20

ÇEVRE
46

EKONOMİ

18

SOSYAL
10

YAŞAM KALİTESİ

47

Sosyal Altyapı:

- 1 müze
- 1 üniversite
- 3 kültür merkezi
- 9 kütüphane
- 1 sinema

Doğal Değerler:

- Dağlar (Bolu, Köroğlu, Seben, Beylik Dağları)
- Ovalar (Bolu, Gerede, Mudurnu)
- Platolar (Gerede, Kıbrıscık, Mengen, Göynük, Seben)
- Kaplıcalar
- Akarsular
- Göller: (Abant, Yeniçağa, Çubuk, Sünnet, Karagöl, Karamurat)
- Yedigöller (Büyükgöl, Seringöl, Deringöl, Nazlıgöl, Sazlıgöl, İncegöl)

10 TEMEL SORUN

- 1 Turizm potansiyelinin yeterince değerlendirilmemesi
- 2 Çevre illere yapılan göçler
- 3 Nicel ve nitel sosyal altyapı sorunu
- 4 Hizmetlerin sunumundaki eksiklikler
- 5 Ulaşım ağlarının tamamlanmaması
- 6 Tarım alanlarının tahribatı
- 7 Depremsellik
- 8 Mevcut konut dokusuna uygun olmayan konut üretimi
- 9 Kaybolan el sanatları
- 10 Hemşehrilik bilincinin eksikliği

10 TEMEL FIRSAT

- 1 Stratejik Konum
- 2 İstanbul pazarına yakınlık
- 3 Doğal kaynak potansiyeli
- 4 4 mevsim turizm imkanı
- 5 Tarımsal çeşitlilik
- 6 Gıda sektörü
- 7 Orman endüstrisi
- 8 Kalkınmada öncelikli il
- 9 Üniversite
- 9 Nitelikli iş gücü
- 10 Mutfak kültürü: Mengenli Aşçıları

BEK ANALİZİ

Kaynak: KentSEL Strateji

Birikim

Mutfak
Tarımsal faaliyet
Orman alanları
Mimari miras
Halk ozanları

Bereket

Yeşil (ormanlar, dağlar, platolar,
yaylalar)
Mavi (akarsular, göller)
İlçalar
Botanik zenginlik
Maden

Beceri

Aşçılık
El sanatları
Orman ürünleri
işletmeciliği
Dokumacılık

Bakış

Orman
Tarım
Kanatlı Hayvancılık
Konum, Spor
Yerel ürünlerin çeşitliliği

Büyüme

4 mevsim turizm
Ekolojik sanayi
Doğal değerlerin tanıtımı
Üniversite
Tarım
Kentleşme

Beklenti

Turizm potansiyelinin kullanımı
Göçlerin durması
Tarım gelirlerinin artması
Büyüme

Ekoloji

Nehirler, Göller
Vadiler-Platolar-Dağlar
İlçalar
Bioçeşitlilik
Kaya evleri

Ekonomi

Hayvancılık-Kanatlı
Hayvancılık
Tarım
Sanayi
Turizm, Spor
Madencilik, Ormancılık

Eşitlik

Toplum
Katılım
Bilgiye erişim
Kaynaklara erişim

Etkinleştirme

Üniversite
Turizm
Kaybolan El Sanatları
Ekonomik faaliyet
Birliktelik/ sahiplenme

Edinim

Sosyal Altyapı
Yeni oteller
Ulaşım ağları
Tanıtım

Entegrasyon

Mavi/Yeşil
Üniversite-Sanayi-Tarım
Bölgesel İşbirliği (Düzce-
Zonguldak- Eskişehir)
Doğu Marmara Havzası

Koruma

Yeşil
Su
Doğa
Tarım
Ormanlık alanlar

Kapasite

Su: akarsular ve göller
Yeşil topografya
Temiz hava
Yatırım
Teknik işgücü
Yerel ürünlerin çeşitliliği

Kalkınma

Turizm, Tanıtım
Sanayi
Orman endüstrisi
Spor
Tarım

Kimlik

Köroğlu
Bolu Ormanları, Kartalkaya
Göller-Doğal zenginlik
Tarihi Bolu Evleri
Bolu Mengen Aşçıları

Katılım

Sahiplenme
Sosyal hayat
Maneviyat
Ekonomik aktivite
Turizm

Kurgu

Mekânsal gelişim
Ekonomik kalkınmanın artırılması
Maneviyata dayalı sosyal kalkınma

BÖLÜM

02

STRATEJİK BAKIŞ
Bölgesel İşbirliği
Kent Kurgusu

BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ

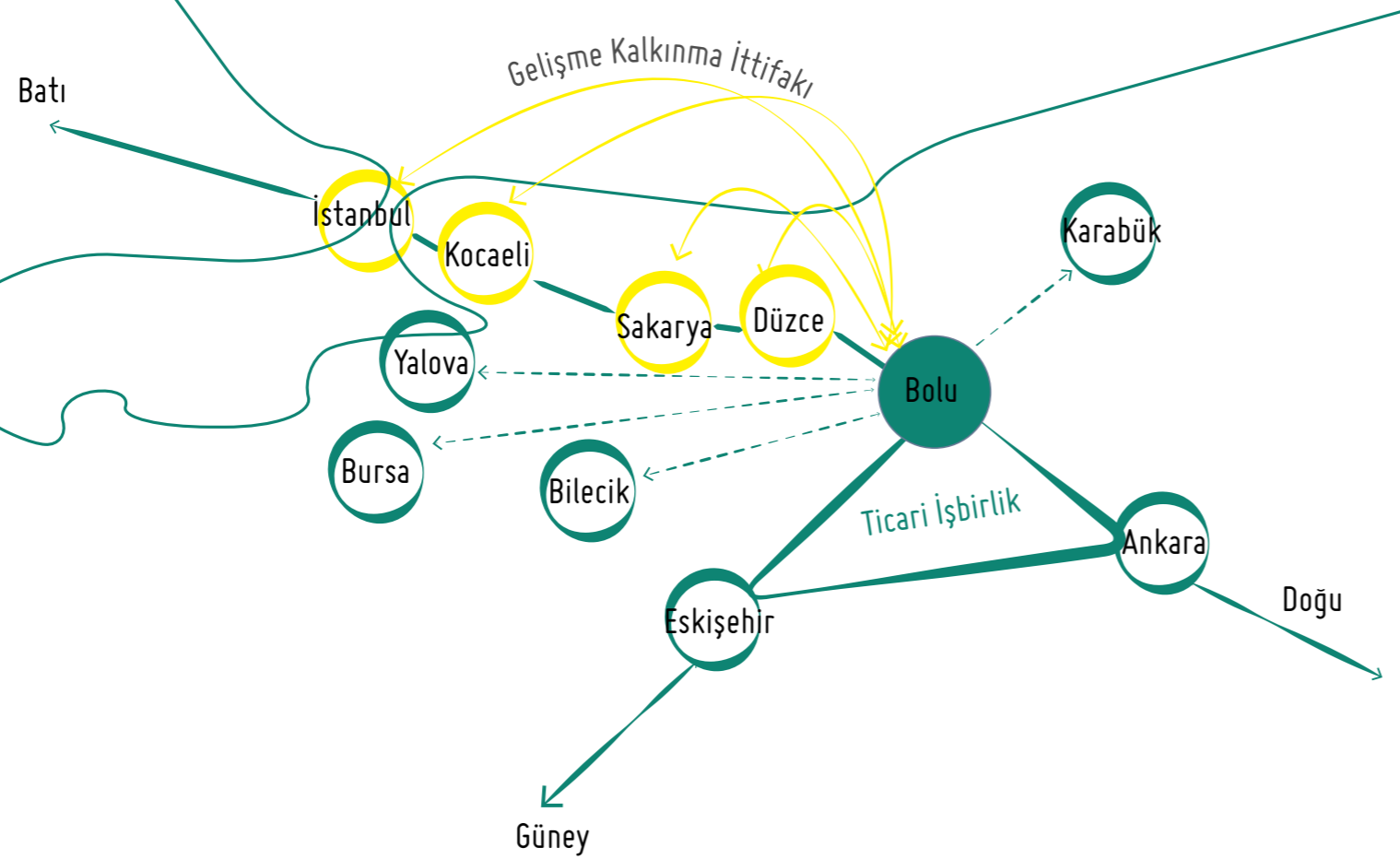
BOLU, BÖLGE İÇİNDE HANGİ STRATEJİK ROLÜ ÜSTLENECEK?

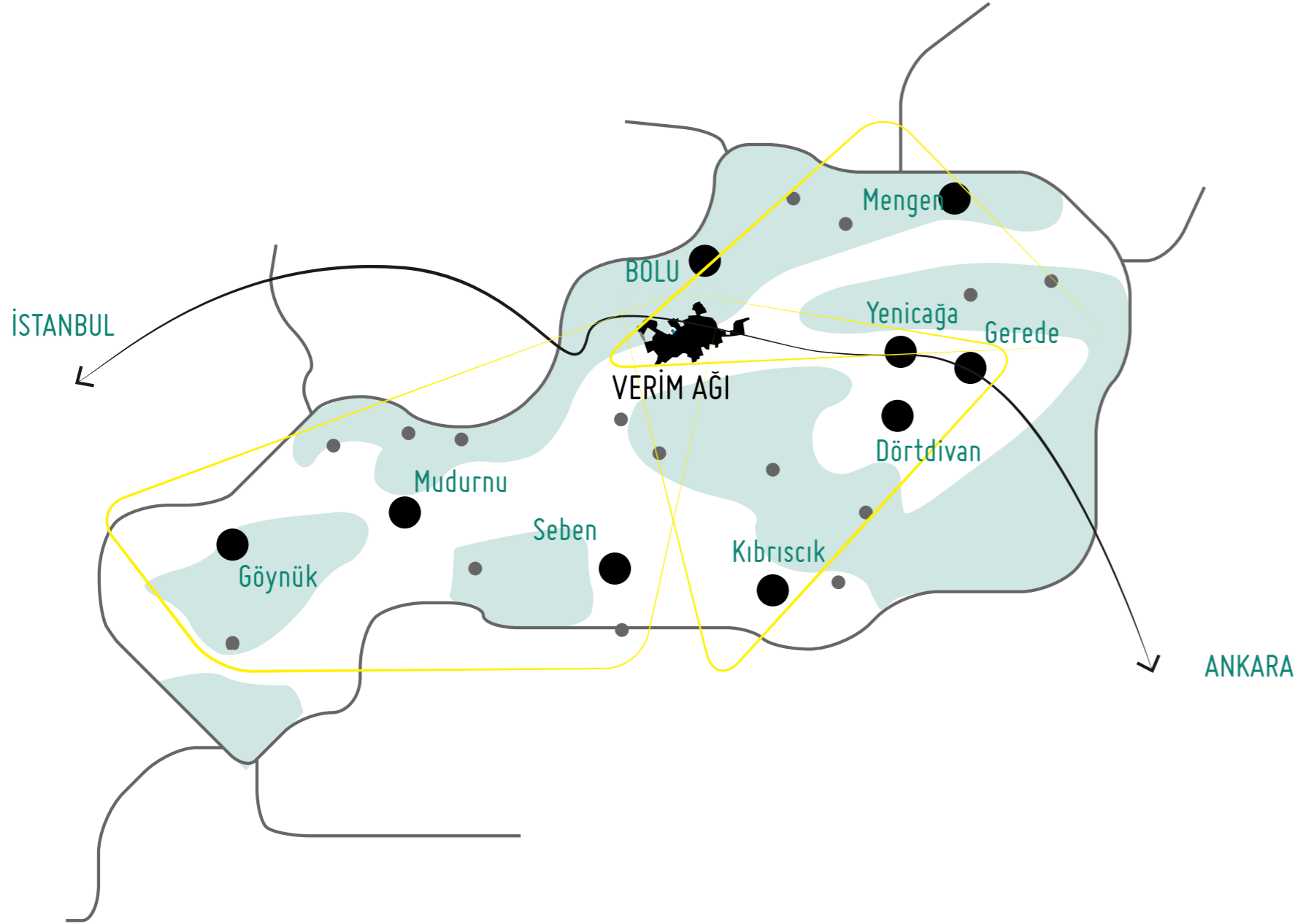
Bolu'nun bölgesel işbirliği çerçevesinde çevre illerle kuracağı temasal ittifaklar çeşitli farklılıklar göstermektedir. Ana özelliğini ekonomik faaliyetlerin oluşturduğu bu ittifaklar temelde ikiye ayrılmaktadır.

İlki, kentin İstanbul, Düzce, Kocaeli gibi illerle kuracağı organize sanayi bölgesi gelişme ve kalkınma ittifakı olup, bu ittifak kentin, ülkenin önde gelen ticaret merkezlerinden biri olmasını sağlayacaktır. Bir diğer önemli ticari iş birliği ise kentin Ankara ve Eskişehir ile yapacağı ittifaktır. Kent, bu diğer gelişmiş iki ille beraber var olan ekonomik kalkınma düzeyini daha da ileriye taşıyacaktır.

Ülkenin en önemli iki ilini (İstanbul-Ankara) birbirine bağlayan doğu-batı aksı üzerinde yer alan Bolu, bu iki önemli il arasında hem ticari hem beşeri bir köprü görevi üstlenmekte ve bu özelliğinden beslenerek kendi kalkınma planlarını oluşturmaktadır.

Bolu'nun aynı zamanda ülkenin dış ticaret hacmine gösterdiği dolaylı katkı, onu diğer ülkelerle de ticari bir ittifak kurmaya yönlendirmektedir. Zaman içinde geliştirilmesi halinde, dolaylı değil doğrudan bir ittifak kurulması hedeflenmelidir.

KENT KURGUSU

YENİ KENT KURGUSU NE OLACAK?

Bolu kuracağı bölgesel ittifaklar sayesinde geliştireceği stratejileri kentsel ölçeğe indirgemeli ve değerleri, öncelikleri ve gelişim stratejileri doğrultusunda oluşacak kentsel vizyonlar ile kendi kent modelini oluşturmalıdır. Bu bağlamda, Bolu kent kurgusunu oluşturacak öncelikler şunlardır:

- Tematik sektörel odaklar (OSB, Lojistik Merkez, Dış Ticaret Merkezi, Üniversite, ARGE—Teknoloji Merkezi, KSS)
- Tematik alanlar (göl çevreleri, üretim alanları, sanayi alanları, tarihi ve kültürel yapıların yer aldığı bölgeler, doğal yaşam alanları)
- Kentsel gelişme yönü
- Üniversite-üretim işbirliği
- Lojistik ve dış ticaret merkezi
- 4 mevsim turizm potansiyeli
- Sportif faaliyetlerin çeşitliliği
- Yerel kimliği oluşturan öğelerin ön plana çıkması (Koroğlu, Menden Aşçıları, İzzet Baysal)

BÖLÜM

03

VİZYON

Bölgesel Vizyon
Kentsel Vizyon

BÖLGESEL VİZYON

İSTANBUL – ANKARA HATTINI
BESLEYEN ODAK

KENTSEL VİZYON

4 MEVSİM VERİM

BÖLÜM

04

3X3 VİZYON ve EYLEM ÇERÇEVESİ

Vizyon Çerçevesi
Eylem Çerçevesi

VİZYON ÇERÇEVESİ 3 X 3 EYLEM ÇERÇEVESİ

24

BOLU'NUN GELECEĞİ

25

VİZYON ÇERÇEVESİ

3 FARKLILIK

3 TEMA

3 STRATEJİ

Stratejik Konum

Köprü

Kalkınma

Ekonomik Yapı

Tezat

Dönüşüm

Tabiat Varlıkları

Bereket

Bütünleşme

3 FARKLILIK

1 Stratejik Konum

Ekonominin Köprüsü

İstanbul ve Ankara gibi ülke için önem arz eden iki büyük metropolün arasında yer alan Bolu'ya, yurdun her bölgesinden karayolu ile ulaşım çok kolaydır. İstanbul'a 260, Ankara'ya 190 km mesafede yer alan Bolu'nun karayolları konusundaki avantajı, diğer ulaşım ağlarında görülmemektedir. Hava yolu ve demir yolu ulaşımı bulunmamaktadır. Bununla birlikte, gerek hammadde gerekse son ürün taşımacılığında bu karayolları sıkça kullanılmakta; Bolu, mobilya, gıda, konfeksiyon gibi yaygın bir şekilde tüketilen ürünlerin üretimini yapan, yaklaşık 20.000.000 kişinin içinde bulunduğu büyük pazarlara yakınlığı sebebiyle bu döngüde yer almaya ve bu döngüden beslenmeye hak kazanmaktadır. Bu ticari rota üzerinde yer alan Bolu'nun aynı zamanda lisanslı depoculuk hizmetleri sektörü için de uygun bir yatırım ortamı oluşturması kaçınılmazdır.

2 Ekonomik Yapı

Sektörel Çeşitlilik

Bolu'nun temel ekonomik faaliyetleri tarım ve hayvancılık üzerine kurulmuştur. Faal nüfusun %63'ü tarım sektöründe çalışmakta, coğrafi yapısı nedeniyle de bölgenin neredeyse her yerinde hayvancılığa elverişli topraklar bulunmaktadır. Buna ek olarak, Bolu kümes hayvanları üretiminde ülke çapında önemli bir yere sahiptir. Bolu ile ilgili en büyük yanlış, kentin Ankara ve İstanbul gibi iki büyük metropolün arasında yer almasından ötürü, sanayinin çok gelişmiş olduğunun düşünülmesidir. Tahmin edilen gelişme gösterilememiş, daha çok ulaşım imkânları artmış, karayolu taşımacılığı ve buna bağlı olarak küçük yan sanayi kuruluşlarına yatırım özendirilmiştir. Bölgedeki ormanlık alanların çokluğu da ekonomiyi olumlu yönde etkilemekte, orman ürünleri işleyen fabrikalar ekonomiye ve istihdama oldukça katkı sağlamaktadır.

3 Tabiat Varlıkları

İklimlerin Kesişim Noktası

Bolu konumu itibarıyla Karadeniz iklimi ve karasal ikliminin kesiştiği noktada yer alır. İlin Karadeniz'e yakın bölgelerdeki ilçelerinde nemli ve yağışlı bir iklim hüküm sürerken, Karadeniz'e paralel uzanan dağların bu nemli havayı içeri ilçelere iletmemesi sebebiyle iç bölgelerdeki ilçelerde karasal iklimin özellikleri daha hakimdir. Bu çeşitlilik bölgedeki flora ve fauna çeşitliliğine neden olmaktadır. Buna ek olarak, orman oranı açısından da zengin bir ilimizdir ve aynı iklimsel çeşitlilik kendini ağaç türlerindeki çeşitlilikte de göstermektedir. Örneğin; Karadeniz Bölgesi'ne yakın olan bölgelerde ormanlık alanlarda daha çok kayın ve meşe görülürken, karasal iklimin hakim olduğu iç bölgelerde karaçama rastlanmaktadır ve bu iç bölgelerin hakim bitki örtüsü antropojen bozkırdır. Bolu aynı zamanda, bölgedeki engebelerin ve yağış oranının çokluğu nedeniyle de birçok irili ufaklı doğa ve baraj göllerine sahiptir.

3 TEMA

1

Geçiş Uğrağı

Bolu'nun gerek Ankara ve İstanbul gibi gelişmiş iki büyük kent arasındaki stratejik konumu, gerek Karadeniz ve karasal iklimlerinin kesişim noktasında bulunması onun önemli bir geçiş uğrağı olarak nitelendirilmesini sağlamıştır. İki büyük il arasında oluşturduğu ekonomik köprü, her iki ili ve çevresindeki diğer ticaret odaklı beslenen illeri farklı yönlerden doyurmaktadır. Sanayi sektörünün çok geliştiği İstanbul, Düzce, Kocaeli gibi illerin hammadde ihtiyaçlarını; Ankara, Eskişehir gibi tüketim pazarının ülke genelinde önemli bir yer kapladığı illerin ise tüketime hazır son ürün ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılan en önemli yolun şehrin içinden geçmesi onu ülke ekonomisinde önemli bir yere koymaktadır.

2

Yeşil Gri Tezatlığı

Kentin mevcut doğal zenginlikleri var olan sanayi sektörü potansiyeliyle beraber düşünüldüğünde idare etmesi zor ama bir o kadar da verimli bir vaziyet ortaya çıkmaktadır. Bu iki birbirini negatif yönde etkileyen değişkenin, şehir içinde doğru kurgulanmadığı takdirde, düzgün çalışması beklenemez. Özellikle kentleşmenin Ankara-İstanbul yolu çevresinde, sanayileşmenin yine aynı yol üzerinde; yeşil alanlar ve diğer doğal güzelliklerin ise bahsi geçen kara yolundan uzak bölgelerde konumlanması, bu düzenin sağlıklı bir şekilde oluşmasına olanak sağlamıştır.

3

Verimin Ürüne Dönüşümü

Bolu'nun farklı sektörlerdeki etkin ve girişimci yönü, ekonominin değişik alanlarda kendini büyütmesi için bir fırsat olarak değerlendirilmeli ve bu amaçla mevcut verimin ürüne dönüştürülmesi süreci hız kazanmalıdır. Var olan kapasite, rekabet edilebilirliğin artırılmasıyla, sınırlarının ötesine çıkacaktır. Bu rekabet sadece kent içindeki ekonomik faaliyetlerde değil, çevre illerle — özellikle İstanbul, Ankara gibi— de beraber düşünüldüğünde kentin ülke ekonomisindeki yerini pekiştirecek ve sağlamlaştırıcaktır.

3 STRATEJİ

1

Geçiş Kenti

Bolu, ülkenin en önemli metropollerinden İstanbul ve Bolu arasında bir köprü görevi görmesi sebebiyle önemli bir stratejik konuma sahiptir. Bu konumu itibariyle lojistik açıdan kilit bir noktada yer almakta, ürün ve hammadde taşımacılığında etkin rol oynamaktadır. Bolu'nun bu özelliği, özellikle son yıllarda sanayinin gelişmesini sağlamıştır. Var olan bu potansiyelin kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi, kentin özellikle ekonomik açıdan kalkınmasını sağlayacaktır. Bu noktada kentin ulaşım ağlarının gelişmesi, çevre illerle olan ilişkisinin gelişmesi bakımından da önemlidir. Bolu'nun konumunun getirdiği bir başka avantaj ise çevresinde yer alan diğer kentlerin farklı baskın değer ve potansiyellere sahip olmasıdır. Farklı kurgularda tasarlanacak gelişim aksları kentin çok yönlü gelişimini sağlayacaktır.

2

Turizm Potansiyeli

Bolu konum itibariyle bir geçiş kenti özelliği taşıırken, iklimsel olarak da bu özelliği gösterir. Özellikle güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda uzanan Bolu Dağları kenti iklimsel açıdan ikiye bölmüştür, kuzeyde Karadeniz iklimi hakimken güney kısımda karasal iklim hakimdir. Kentteki bu iklimsel farklılık, bölgeye turistik açıdan da bir zenginlik katmıştır. 4 mevsim turizm imkanı bulunan kentte, özellikle doğal değerlerin turizm için önemli bir potansiyel oluşturduğu görülmektedir. Bu potansiyelin değerlendirilmesi ve geleneksel turizm çeşitlerinin yanında kentin değerlerini ön plana çıkartacak alternatif turizm çeşitleri gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Böylece kent, alternatif birçok turizm aktivitesinin yapılabileceği bir yer haline dönüşecektir.

3

Kent-Kır Dengesi

Var olan potansiyelleri ile Bolu özellikle turizm ve sanayi alanlarında gelişmeye açık bir kenttir. Ancak, kent topraklarının çoğunun yeşil alan olması sebebiyle kent için en önemli ekonomik aktivite tarımsal faaliyetler ve bunu izleyen hayvancılıktır. Kırsal faaliyetlerin kente katkısı, bu faaliyetlerin geliştirilmesi ve büyütülmesi ile daha da artma potansiyeline sahiptir. Bu noktada izlenecek strateji, kentin kırsal çevirmesi yerine bu alanların bütünleşmesi ve var olan değerlerin zarar görmeden sürdürülmesidir. Kentin hali hazır durumda İstanbul-Ankara yolu etki alanında geliştiği göz önünde bulundurulduğunda, daha kırsal gelişme içinde olan alanların da yaşam kalitesinin arttırılması yönünde stratejiler geliştirilmelidir.

3 SEKTÖR

1 Turizm

Bölgenin Turizm Cenneti

Bolu, gerek stratejik konumu, gerek doğal kaynaklarının zenginliği, gerekse sportif faaliyetlere verdiği önem sayesinde, bölgedeki turizm sektörü ve bu sektörün çeşitliliği için bulunmaz bir fırsat yaratmaktadır. Bu çeşitlilik içerisinde öne çıkan turizm faaliyetleri kış, termal, doğa ve kültür turizmi olmakla birlikte, Ankara ve İstanbul gibi önemli illere yakınlığı sebebiyle özellikle bu şehirlerde yaşayan nüfusun turizm aktiviteleri için tercih ettiği ilk ildir. Spor olanaklarının çokluğu ve çeşitliliği de Bolu'nun özellikle sporcular tarafından kamp alanı olarak kullanılmasını, sporu bir hobi olarak yapan diğer ülke nüfusunun ise Bolu'yu alternatif bir spor merkezi olarak görmesini sağlamakta, bu da turizmin bir çeşidi olarak değerlendirilmektedir. Aşçılığıyla ve mutfağıyla da ün salmış Bolu, dışarıdan gelecek misafirler için kenti daha da vazgeçilmez kılmaktadır.

2 Sanayi

Lojistik- Sanayi İttifakı

Sanayi sektörü, Bolu'da gelişmekte olan ve gelecek vaadeden bir sektördür. Özellikle kentin iki büyük metropolün ortasında yer alması, ham madde ve son ürün taşımacılığının yapıldığı karayoluna sahip olması, kenti, ekonomiyi sanayi ile şekillendirme konusunda teşvik etmektedir. Son yıllarda artan sanayi kuruluşlarının ve büyüyen sanayi alanlarının bilançosu gelecek vaat etmektedir. Bolu'nun stratejik konumundan ve lojistik avantajlarından yararlanması hedeflenmelidir. Bölgede zaten ön planda olan ağaç ürünleri imalatı sektörüne yapılacak yatırımlar desteklenmeli, gıda ürünleri, yiyecek ve içecek imalatı gibi ikinci dereceden önemli sektörlerin potansiyelleri artırılmalıdır.

3 Tarım ve Hayvancılık

Dünyaca Ünlü Kanatlı Hayvan Üretim Merkezi

Bolu'nun temel ekonomik faaliyetleri tarım ve hayvancılığa dayanmakta, özellikle ilde yaşayan nüfusun büyük bir çoğunluğu geçimini tarımsal faaliyetlerden sağlamaktadır. Tarım ve hayvancılığın, kent ekonomisinde bu kadar önemli bir yer tutmasını, kentin yer şekillerinin, bitki örtüsünün ve doğal yapısının, bu ekonomik faaliyetlerin uygulanmasına elverişli olmasına bağlamak doğru olacaktır. Bolu tarım ve hayvancılık sektöründe en öne çıkan kanatlı hayvan sektörüdür. İl et tavukçuluğu üretimi dalında dünya standartlarının üzerinde ihtisaslaşmıştır.

3 PROGRAM

1 Ekonomi

Bölgesel Kalkınma

Bolu, çevresindeki kentlerle birlikte oluşan bölge bakımından incelendiğinde farklı ekonomik faaliyetlere açık bir konumda yer almaktadır. Özellikle İstanbul hinterlandına ve dolayısıyla İstanbul pazarına yakınlığı özellikle konfeksiyon, mobilya ve gıda gibi son kullanıcının tüketimine yönelik dayanıklı ürünler için lojistik hizmeti ve lisanslı depoculuk hizmeti sektörlerinde uygun bir yatırım ortamı sunmaktadır. Hammadde kaynakları açısından bakıldığında özellikle orman endüstrisi, kağıt ve kağıt ürünleri ve mobilya gibi sektörlerde Bolu çevresindeki illerle kaynak sağlayacak bir kenttir. Bölgesel ekonomik çeşitlilikle birlikte kentin yerel gücü de vurgulanmalı, bu bağlamda kentteki nitelikli iş gücünden faydalanılarak, farklı iş kollarında istihdam sağlanmalı ve özellikle genç nüfus bu farklı iş kolları için eğitilmelidir. Bu noktada, üniversitenin desteğiyle kamu-özel sektör işbirliği kurulmalıdır.

2 Çevre

Doğanın Korunması

Bolu, doğasıyla eşsiz güzelliklere ve değerlere sahip bir kenttir. Konumsal açıdan olduğu gibi iklimsel açıdan da bir geçiş kenti olması, kentin farklı çevresel değerlere sahip olmasını sağlamıştır. Bu doğal alanların kullanımına ilişkin belli koruma kuralları alınması, doğanın sürdürülebilirliği açısından önemlidir. Bu noktada, bu alanların kentleşmenin getirdiği sorunlardan her türlü çevre kirliliğine maruz bırakılmaması için gerekli önlemler alınmalıdır. Günümüzde koruma planlarının geçerliliği her ne kadar sorgulansa da, kentte koruma statüsünde olan alanların ve anıt ağaçların dışında yeni alanların da tespiti ve korunmaya alınması önemlidir.

3 Kentleşme

Bütüncül Büyüme

Bolu kent merkezi İstanbul-Ankara yolu etki alanında gelişmektedir. Bu durum, kentin diğer kısımlarının altyapısal ve ekonomik faaliyet anlamında merkezden geri kalmasına sebep olmuştur. Oysa ki, ilin her ilçesi gerek coğrafik ve iklimsek gerekse beceri ve ekonomik anlamda farklı potansiyellere sahiptir. Bunların değerlendirilmesi için kent içinde bütüncül büyümeyi sağlayacak stratejiler geliştirilmelidir. Bu konuda, hem kamunun hem de özel sektörün üniversite ile yapacağı işbirliği ile alt araştırma-geliştirme ve proje merkezleri kurularak yöreye özgü planlamalar yapılmalı ve her yörenin kendi potansiyelleri bu planlamalar doğrultusunda ürüne çevrilmelidir. Bununla birlikte, her bölgenin fiziksel ve sosyal altyapı, ulaşım, eğitim ve sağlık gibi alanlarda gelişmesi sağlanmalıdır.

3 PROJE

1 ODAK NOKTASI

Spor

Spor faaliyetleri Bolu dendiğinde akla gelen ilk faaliyetlerdendir. Kentin bugüne kadar gelmiş, yerleşmiş bir spor kültürü vardır ve bu kültür kentin sosyal ve kültürel gelişiminde ve hatta turizm sektöründeki gelişiminde büyük rol oynamakta ve gelecek vaat etmektedir. Bolu'ya daha önceki dönemlerde yapılan spor tesisleri ve yapılması planlanan alanlar ileriye yönelik kalkınma planlarını olumlu yönde etkilemektedir. Özellikle bu spor faaliyetlerinin tek bir dal üzerine yoğunlaşmayıp, farklı dallarda da kendini göstermesi bölgeyi bu alanda daha önemli kılmaktadır. Kentin doğal yapısı da buna izin vermekte, gerek topografik yapısıyla kış sporlarına, gerekse ormanlık alanlarının çokluğuyla açık alan spor aktivitelerine olanak sağlamaktadır.

Üniversite

Bolu, merkeze 13 km uzaklıkta kurulu Abant İzzet Baysal Üniversitesi'ni bünyesinde barındırmaktadır. Kentin asıl görevi sahip olduğu bu kültürel ve sosyal gelişimin kaynağı üniversiteyi, gelecek kalkınma planları çerçevesinde, gerek bölgesel ittifaklarda gerekse kentin bir bütün halinde gelişimi için uygun koşullarda kullanmaktır. Bu bağlamda, bölgedeki diğer üniversitelerin bilgi birikimi ve bakış açısının bölgedeki yüksek katma değer getiriminde rol oynaması amacıyla bu üniversiteyle işbirliği içinde çalışması amaçlanmalıdır.

Mutfak

Bolu'nun tarihi, turistik ve doğal güzelliklerinin yanı sıra yemekleri de çok zengindir. Özellikle tarihi padişah mutfaklarına kadar dayanan Mengenli Aşçılar dünyaca tanınmaktadır. Kentin mutfak konusundaki bu mahareti, hem mimari yapısını etkilemekte, hem eğitim kurumlarının şekillenmesine neden olmakta, hem de istihdam alanları yaratarak bölge ekonomisine ciddi yararlar sağlamaktadır. Bütün bunlara ek olarak, kentin hem ülke içinde hem de yurt dışında tanınmasını sağlamakta, pozitif yönde bir reklam unsuru olarak kullanılmakta ve böylece insanları turistik faaliyetlerini icra etmek üzere kente gelmeleri konusunda teşvik etmektedir.

3 PROJE

YOL 2

Lojistik

Ankara ve İstanbul gibi ülkenin önde gelen iki metropolünü birbirine bağlayan Ankara-İstanbul karayolunun Bolu içinden geçmesi, onu özellikle ticari anlamda bölge içinde önemli bir yere koymaktadır. Kocaeli, Sakarya, Düzce gibi sanayi sektörü yönünden gelişmiş illerin ham madde ihtiyacı yine bu yol aracılığıyla ülkenin dört bir köşesinden sağlanmakta, öte yandan Ankara ve Eskişehir gibi son ürün tüketiminin çok olduğu illere de bu sanayi sektörü gelişmiş illerden son ürün taşımacılığı yine bahsi geçen kara yolu aracılığıyla yapılmaktadır. Lojistik anlamdaki potansiyeli ön planda olan Bolu, son yıllarda bu potansiyeli avantaja çevirmek amacıyla, şehrin merkezinden geçen karayolu etrafında sanayi siteleri kurmaya ve onları kentin ekonomik kalkınma planları için öncelikli hale getirme çalışmalarına başlamıştır.

Doku

Bolu, gerek iklim farklılıkları gerekse Ankara-İstanbul karayolunun belirleyici etkisi altında kalarak, sınırları içerisinde homojen bir kent dokusu oluşturamamıştır. Özellikle kara yolu bu bağlamda kentin baştan sona şekillenmesini sağlamıştır. Sanayinin ve sosyal altyapının özellikle karayolu etrafında daha gelişmiş olması, kentin güney batı kesimlerinde kırsal ve merkeze oranla daha az gelişmiş ilçelerin ve kent dokusunun oluşmasına neden olmaktadır. Yeniağa, Dörtdivan, Gerede gibi ilçelerde kent dokusu daha yoğun ve yüksek binalardan oluşurken; Göynük, Mudurnu, Kırıscık gibi sanayi bölgesinden uzak, doğal güzelliklerin göbeğindeki ilçelerde kent dokusu daha seyrek ve alçak yapılardan oluşmakta, daha kırsal bir yaşam sürdürülmektedir.

İşbirliği

Bolu, sahip olduğu stratejik konum itibarıyla, sadece İstanbul-Ankara arasında köprü oluşturmakla kalmayıp, aynı zamanda çevre illerle farklı sektörlerde de işbirliği potansiyeline sahiptir. Ankara-İstanbul arasındaki karayolunun kentin içinden geçmesi, öncelikle Bolu'yu Düzce, Sakarya ve Kocaeli'yle de ilişkili duruma sokmaktadır. Mevcut kalkınma planında, bu illerle oluşturulması muhtemel ekonomik ilişkiler, kenti, bölge içinde hem lojistik alanda hem de sanayi sektöründe önemli bir yere koyacaktır. Ekonomik faaliyetlere ek olarak bölge içinde kültürel ve sosyal işbirliklerinin kurulması, özellikle üniversiteler arası ortak çalışma programları ve kalkınma planları oluşturulması yine Bolu'nun oluşturacağı yeni birleşim yollarıyla gerçek olacaktır.

3 PROJE

GEÇİŞ ALANI 3

İklim

Bolu, hem ülke içinde bulunduğu konum itibarıyla hem de yer yüzü şekillerinin ve de, topografik yapının etkisiyle 2 tip iklim (Karadeniz ve karasal) özelliği göstermektedir. Kuzeyde hakim olan Karadeniz iklimi, Bolu Dağları'nın Karadeniz'e paralel uzanmasından ötürü iç bölgelere erişememiş, o nedenle de iç bölgelerde daha çok karasal iklim özellikleri görülmesi şaşırtıcı olmamıştır. Bu iklim farklılıkları bölgeyi pek çok farklı açıdan olumlu ve olumsuz etkilemektedir. Mimari, turizm ve ürün çeşitliliği bunların başında gelmektedir.

Ürün

Kente iki farklı özelliğe sahip iklim çeşidinin (Karadeniz-Karasal) hakim olması, bölge içinde gözle görülür bir ürün çeşitliliğine de neden olmaktadır. Başta orman alanlarındaki çeşitlilik olmak üzere, tarımsal faaliyetlerde elde edilen ürünlerdeki çeşit bolluğu da ilin ekonomik ve turistik kalkınma yönünü olumlu etkilemektedir. Patates, pancar, buğday, arpa gibi tarım ürünleri başta olmak üzere, kayın, gürgen, ıhlamur, dişbudak, meşe, kızılâğaç, karaağaç, kavak, köknar, sarıçam gibi farklı orman ürünleriyle de çeşitlerine zenginlik katmaktadır.

Turizm

Hizmet sektörü açısından Bolu'da en güçlü olan sektör turizm alanıdır. İlde iki adet turizm bölgesi bulunmaktadır. Bu bölgeler, Köroğlu Dağı Turizm Bölgesi ve Karacasu Termal Turizm Bölgesi'dir. Köroğlu Dağı Bölgesi'nin gelişme çalışması tamamlanmıştır Karacasu Termal Bölgesi'nde ise çalışmalara devam edilmektedir. Bu iki önemli bölgeye ek olarak Mudurnu ilçesindeki Babas kaplıca alanının ve Taşlıyayla Mevkii'nin gelecek vaat ettiği ve bu bölgelerin turizm sektörüne kazandırılmasının il ekonomisi getireceği katkı görmezden gelinmemelidir. Yedigöller güzergâhındaki Ayıkaya Mevkii'nin de hem kayak turizmi potansiyeli hem de Yedigöller yakınlığı nedeniyle turizm bölgesi olarak önerilmesi yerinde olacaktır.

BÖLÜM

05

Bolu'nun Geleceği için
10 Temel İlke

BOLU'NUN GELECEĞİ İÇİN 10 TEMEL İLKE (10B)

---

1. **B**ağlaç: Stratejik Konum
  2. **B**ağlam: Doğanın Sundukları
  3. **B**ereket: Verimli Topraklar
  4. **B**ariyer: Bolu Dağları
  5. **B**üyüme: Kentten Kırda, Kırdan Kente
  6. **B**ilim: Üniversite
  7. **B**eceri: Mengen Aşçıları
  8. **B**olluk: Yöreye Özgü Ürünler
  9. **B**ellek: Tarihe Kazınanlar
  10. **B**enimseme: Yerelin Katılımı
-

BAĞLAÇ: Stratejik Konum

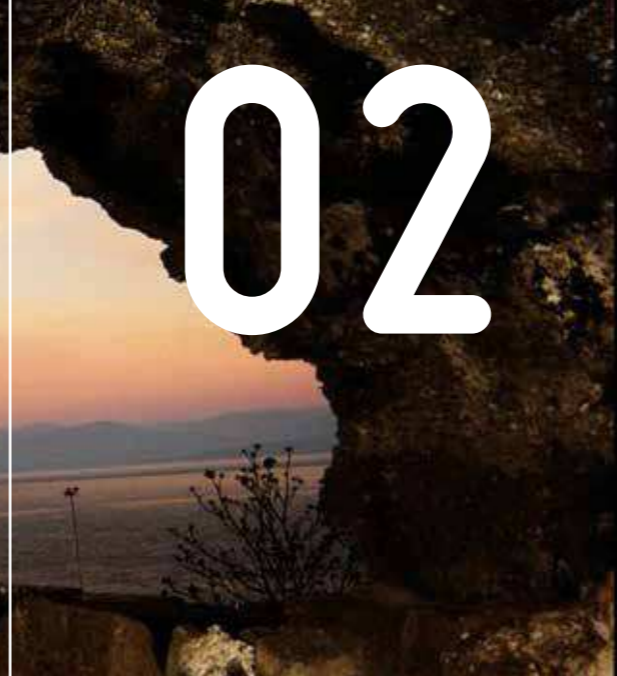
İstanbul ve Ankara gibi iki büyük metropol arasında konumlanan Bolu, bu özelliği ile iki kent arasında bir bağlaç görevi görmektedir. Kente demiryolu ve hava yolu ile ulaşım bulunmamaktadır, fakat TEM Otoyolu ve D100 Karayolu gibi önemli bağlantı yolları Bolu şehir merkezinden geçmektedir. Bu stratejik konumu itibari ile kent hem hammadde kaynaklarına yakınlığı, hem de perakende satışa uygun son ürün üretimi ve dağıtım bakımından avantajlı bir noktadadır. Bu durumu itibari ile Bolu lisanslı depoculuk sektöründe gelişmeye açık bir kenttir; lojistik açıdan stratejik bir noktada yer alması, dayanıklı tüketim ürünlerinin kentte depolanmasına olanak sağlamaktadır. Bolu sadece depoculuk sektörüyle değil, konumu itibari ile üretime de uygun bir kenttir. Hammadde kaynaklarına yakınlığı ve bunların bir kısmını kendi sınırları içinde de bulundurması itibari ile kent farklı sektörlerde üretim ve dağıtım işleri yapılması potansiyeline de sahiptir.

Çevresinde yer alan illere bakıldığında özellikle sanayinin gelişmiş olduğu kentlere yakın olması itibariyle kurulacak bölgesel ittifaklar ile kalkınmada Bolu bu ekonomik avantajı değerlendirmelidir. Ayrıca kentin İstanbul pazarına ve İstanbul hinterlandına yakınlığı, kentte yapılacak yatırımlar için büyük avantajdır. Kentin konumunun sunduğu bir başka avantaj ise kongre turizminin gelişmesine olanak sunmasıdır. Kentin İstanbul ve Ankara'ya yakınlığı sayesinde birçok araştırmacı ve panelist özellikle Abant Gölü'nün kenarındaki tesisleri tercih etmektedir.

BAĞLAM: Doğa'nın Sundukları

Kent topraklarının %64'ünü kaplayan ormanları, doğu-batı doğrultusunda uzanan dağlar ve bunlar arasında kalan tarıma elverişli ovalar Bolu'nun genel görünümünü oluşturmaktadır. Zengin botanik çeşitliliği ve yaban hayatını içinde barındıran bu dağların, doğal kaynakların sürdürülebilirliği için korunması ve buna yönelik kullanım planları yapılması gerekmektedir. Bolu, doğanın sunduğu güzellikleri ile turizm faaliyetleri için elverişli bir kenttir. Kaplıcaları ile termal turizmi, göl kenarlarındaki rekreasyon alanları sayesinde kamp turizmi, bisiklet turizmi, doğa yürüyüşü ve sportif olta balıkçılığı, Kartalkaya ve Artuk Dağı ile kış turizmi, dağ turizmi, yayla turizmi,

konumu sayesinde kongre turizmi için elverişlidir. Yedigöller Milli Parkı, içinde yüzeysel ve yer altı akışlarıyla birbirine bağlı 7 gölden oluşur. Parkın sunduğu rekreatif aktivitelerin yanı sıra bilimsel araştırmalar için de kuvvetli bir altyapıya sahiptir. Milli park 236 adet bitki türünü ve birçok farklı ağaç çeşidini içermektedir. Yedigöller, yaban hayatı bakımından da zengin bir çevreye sahiptir. Bu farklı zenginlikleriyle, korunarak geliştirilmeli çeşitli turizm kollarında farklı aktivitelere ev sahipliği yaparak kent kalkınmasına katkıda bulunması sağlanmalıdır.

Abant Gölü ve çevresi, "Tabiat Parkı" olarak korumaya alınmıştır. Göl çevresi endemik bitki türlerini içermektedir. Doğal yaşamın bir diğer parçası olan yaban hayvanları da göl çevresinde barınmaktadır. Ayrıca, Abant Alabalığı endemik bir tür olarak literatüre geçmiştir. Göl ve çevresinde yer alan butik oteller ve küçük işletmeler her ne kadar nitelikli hizmet sunsa da, nicelik olarak azdır. Bu noktada, alanın turizm potansiyelinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Alana yapılacak yatırımların doğal dengeyi bozmayacak biçimde olmasına dikkat edilmeli, geliştirilecek alternatif turizm faaliyetleri için üniversitenin açacağı kurslar ile özellikle genç nüfus eğitilmeli ve istihdam edilmelidir.

Bolu'nun doğusunda yer alan Kartalkaya ve Köroğlu Dağları ülkemizin önemli kayak merkezlerindedir. Bolu'nun konumu sayesinde merkeze çeşitli illerden ziyaretçiler gelmekte ve merkez kışın büyük ilgi görmektedir. Bolu için önemli cazibe merkezlerinden olan Kartalkaya, Alp kayağı, kayaklı koşu ve tur kayağı için uygun koşullara sahiptir. Merkez, daha etkin tanıtımı ve hizmet verecek tesislerin niteliğinin ve niceliğinin artırılması ile daha çok ziyaretçiyi ağırlayacak kapasiteye sahiptir.

BEREKET: Verimli Topraklar

Bolu, dağlar arasında kalan verimli toprakları ve sulak arazileri sayesinde tarımsal üretime uygun alanlara sahiptir. Birçok farklı ürünün yetiştiği kentte, tarımın ekonomiye katkısı büyüktür. Tarla bitkilerinden en çok üretilen bitki tahıllardır ve bunların dışında neredeyse her çeşit bitkinin üretimine olanak sağlayan bu verimli topraklar, kentte bulunan su kaynakları sayesinde yeterince sulanabilmektedir. Bolu'nun bu potansiyeli ve gelişen teknolojik üretim elemanları ile tarımdan elde edilen verim artırılabilir. Ayrıca kentte yeni uygulanmaya başlanan organik tarım, kamunun çiftçiyi desteklemesi ile daha da yaygınlaştırılmalı ve geliştirilmelidir. Kent alanının %64'ünü oluşturan orman alanları barındırdığı bitki türleri ve yaban hayvanlarının yanı sıra, orman endüstrisi ve kağıt ürünleri sektörü için de uygundur. Ayrıca işlenmiş orman ürünü olan ahşap plaka imalatının yoğunlaşmış olması nedeniyle mobilya imalatı da yatırıma uygun bir sektör durumundadır. Bu yatırım potansiyellerinin değerlendirilmesi aşamasında, kentlerin akciğeri durumundaki ormanlara zarar gelmemesi ve buralardaki ekosistemin sürdürülebilmesi için bilinçli kullanım teşvik edilmeli, doğru kullanım-koruma planları yapılmalıdır. Bolu toprakları hayvancılık için de uygun arazilere sahiptir. Kent topraklarının görece önemli bir bölümünü oluşturan çayır ve meralar, küçükbaş ve büyükbaş hayvancılık için elverişlidir. Hayvancılık sektöründe kent ekonomisine en çok katkıyı kanatlı hayvancılık sektörü koymaktadır. Bolu özellikle piliç ve ürünleri ve yumurta üretiminde büyük potansiyel taşımaktadır.

BARIYER: Bolu Dağı

Bolu coğrafik konumu itibariyle hem Karadeniz, hem de İç Anadolu bölgesine ait iklimsel özellikler taşımaktadır. Bu iklimsel farklılığın oluşmasında en büyük etmen kenti farklı bölgelere ayıran Bolu Dağı'dır. Kent içinde bir set gibi duran dağ, kenti iklimsel açıdan iki bölgeye ayırmaktadır; kuzey kesimde Karadeniz iklimi hissedilirken güneyde İç Anadolu iklimi görülmektedir. Bolu bu yapısı ile Karadeniz, Marmara ve Orta Anadolu ikliminden etkilenmekte, bu durum tarımsal yapıyı çeşitlendiren farklılıklara yol açmaktadır. Yüzey biçimlerinin farklılığı, denizden uzaklık ve yüksekliklerin etkileriyle il bütününde değişik iklim türlerine ve mikro-klima alanlarına rastlamak mümkündür. Kentin kuzey kesimlerinde Karadeniz ikliminin etkisiyle daha ılıman bir iklim görülürken, güneye doğru yükseltinin artmasıyla karasal iklim baskın olarak hissedilmektedir. Bu durum, tarımsal üretimin farklılaşmasının yanında turizm aktivitelerinin de farklılaşmasını sağlamıştır. Bolu'nun bu farklı coğrafik ve iklimsel özellikleri kent için büyük bir potansiyel oluşturmakta ve özellikle kentin lokomotif sektörü durumunda olan tarım için çok çeşitli ürünlerin yetişmesine olanak sağlamaktadır.

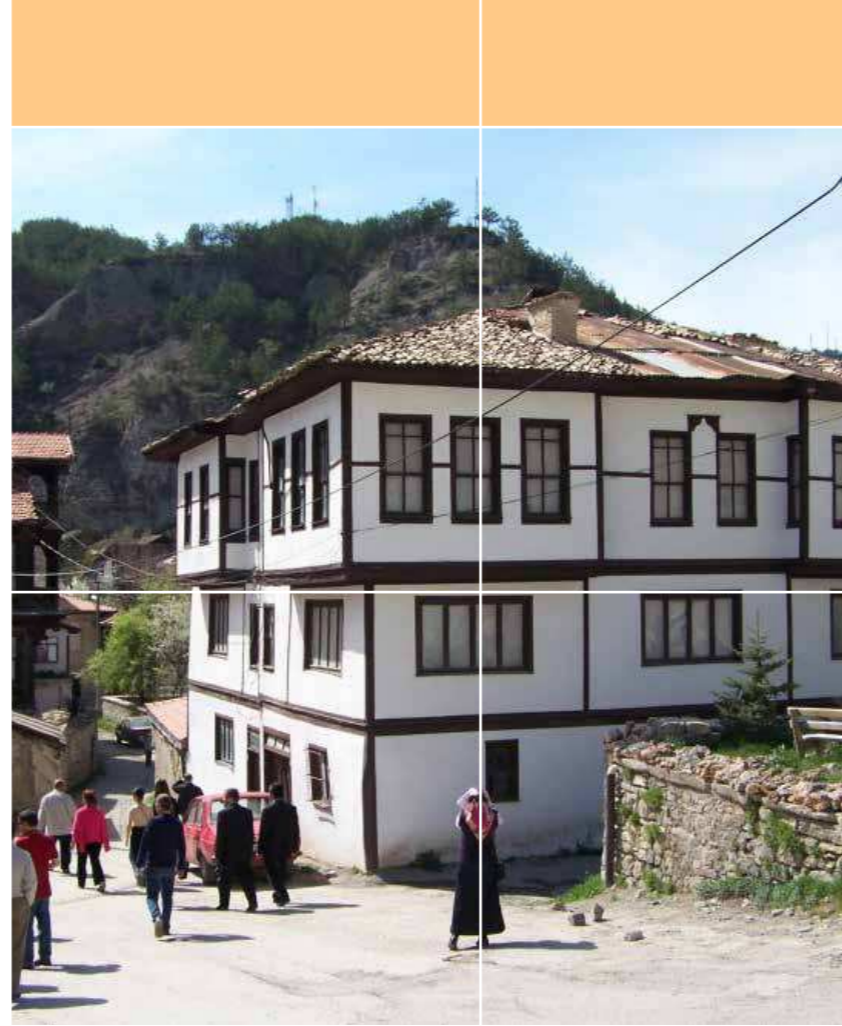
04

BÜYÜME: Kentten Kıra, Kırdan Kente

Bolu, stratejik konumu itibari ile lojistik, sanayi, depoculuk gibi sektörlerde gelişme potansiyeline sahipken, verimli toprakları ve ormanlık alanları sayesinde tarım ve hayvancılık gibi alanlarda kırsal gelişme gösterebilecek kapasitededir. Bu farklı sektörlerde ilerleme sağlayabilecek potansiyeller ile Bolu hem kentsel hem de kırsal büyüme gösterebilir. Bu noktada, bu gelişimlerin kentin geleceğine zarar vermemesi için kent-kır dengesinin iyi kurulması, kentsel bazı gelişimlerin kırsal hayatı olumsuz etkilememesi için uygun planlar geliştirilmesi gerekmektedir. Özellikle sanayileşmenin getirdiği çevre kirlilikleri ve Bolu için uygun bir yatırım alanı olan orman endüstrisinin getirdiği orman tahribatlarını engellemek için gerekli çözümler üretilmeli, bu alanlarda ekolojik yöntemler tercih edilmelidir.

Kent-kır dengesini sağlayacak bir diğer konu ise kent ve kırsal hizmetlerden eşit derecede yararlanmasıdır. Kırsal alanların da en az kentsel alanlar kadar gerek fiziksel gerekse sosyal altyapı ve hizmetlerden yararlanması gerekmektedir. Sadece Bolu-Ankara yolu çevresinde gelişen kent merkezi için değil, kırsal hayat için de yaşam kalitesini arttıracak hizmetler sunulmalıdır. Kırsal alanda planlama ise buradaki gelişim ve kalkınma dinamiklerine uygun olarak tasarlanmalıdır.

05

06

BİLİM: Üniversite

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi kuracağı araştırma merkezleri ile gerek Bolu'nun doğal hayatının gerekse kültürel değerlerinin korunmasına katkıda bulunmalıdır. Üniversite, kent içinde bulunan doğal yaşam alanlarında bulunan endemik bitki türleri ve hayvanların nesillerinin tükenmemesi için gerekli araştırmaları üstlenmelidir. Kentte geliştirilmeye açık sektörlerden çeşitli sanayi kollarının doğaya zarar vermemesi için özel sektörün üniversite ile işbirliği yapması, böylece doğaya zarar vermeyecek girişimlerde bulunulması gerekmektedir. Ayrıca, kentte uygulanmaya müsait spor turizmi, kamp turizmi, kongre turizmi, av turizmi, bitki inceleme ve yaban hayatı gibi alternatif turizm dalları için üniversitenin farklı eğitim programları açması gerekmektedir. Böylece, özellikle genç nüfus istihdam edilecek, bölgede yeni iş alanları yaratılacaktır. Bunlardan özellikle kongre turizminin gelişimine üniversitenin katkısı büyük olacaktır. Üniversite bünyesinde farklı alanlarda düzenlenecek kongreler ile her şehirden katılımcılar Bolu'ya davet edilmeli, buradaki hizmetlerden yararlanmaları sağlanmalıdır. Üniversitenin yürütmesi gereken bir başka konu ise kentin değerlerinin doğru aktarımı için yapılacak tanıtımlardır. Bu konuda kamunun üniversite ile yapacağı işbirliği önemlidir.

BECERİ: Mengen Aşçıları

Yüzyıllardan beri adeta babadan oğla geçen aşçılık, Bolu Mengen ilçesinin en büyük özelliğidir. Kente ait bu beceri sayesinde Mengen'de yıllar boyunca çok ünlü aşçıları yetiştirilmiştir. Bu geleneğin kaybolmaması için gerek kamunun gerekse üniversite ve özel sektörün bu alana yönelik yatırım yapması gerekmektedir. İlçede bulunan aşçılık okullarına yenileri eklenmeli, nitelikleri geliştirilmelidir. Burada yetiştirilecek aşçıları ile Bolu yemek kültürünün yeni nesillere aktarımı ve devamlılığı sağlanacaktır. Bu konuda her yıl yapılan Aşçılık Festivali, geleneğin devamı ve paylaşımı açısından önemli bir girişimdir. Festivalde düzenlenen yarışma, sergi, konser, panel, şov ve spor karşılaşmaları gibi etkinlikler halk tarafından ilgi görmektedir.

BOLLUK: Yöreye Özgü Ürünler

Bolu, sahip olduğu verimli topraklar sayesinde birçok farklı ürünün yetiştirildiği ve bu yönüyle gıda sektöründe gelişmeye açık bir kenttir. Bu ürünlerden en çok bilinenleri Bolu çikolatası, fıncığı, fıncık şekeri, Mudurnu saray helvası, patatesi, kökez suyu, keş, Abant alabalığı, Kıbrısık pirinci, Seben elması, Bombay fasulye ve Mengen peyniridir. Yöreye özgü ürünler bir kentin tanınmasında en etkili kaynaklardan biridir. Kentin tanıtımı, kent ekonomisine katkı ve yöreselliğin devamı için yöresel ürünlerin korunması, sürdürülmesi ve sunulması için gereklidir.

07

08

BELLEK: Tarihe Kazınanlar

Doğal güzellikleri ile bilinen Bolu, aynı zamanda bir tarih ve kültür şehridir. İlde geleneksel Türk Evi vb. 390 adet Sivil Mimari Örneği Yapı; cami, türbe, han, hamam vb., 144 adet Dini-Kültürel Yapı; hükümet konağı, okul vb., 5 adet İdari Yapı; kale, sur duvarı vb., 7 adet Askeri Yapı ile anıt ağaç niteliğinde 14 adet Doğal Anıt olmak üzere toplam 560 adet tescil edilerek koruma altına alınmış taşınmaz kültür ve tabiat varlığı mevcuttur. Bunlardan en çok bilineni Tarihi Bolu Evleri'dir. Geleneksel Osmanlı mimarisinde yapılmış olan bu evler, bugün halen mimari özelliğini yitirmeden kalabilmiştir. Koruma altında olan bu evler kente gelen yerli ve yabancı turistlerin çok büyük ilgisini çekmektedir. Restore edilen ve pansiyon olarak işletilen tarihi konaklar ziyaretçilerden yoğun ilgi görmektedir. Bu evlerin korunması hem tarihi değerlerin devamlılığı hem de kent ekonomisine olan katkısı yüzünden önemlidir.

Bolu kent belleğini oluşturan sadece mimari ve arkeolojik eserler değil aynı zamanda kentte yaşamış insanlardır. Bunlardan biri ünlü halk ozanı Köroğlu'dur. Her yıl düzenlenen Uluslararası Köroğlu Festivali ile ünlü halk kahramanı ile ilgili çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Bolu'nun yetiştirdiği bir başka önemli isim ise İzzet Baysal'dır. Esasen mimar olan İzzet Baysal, Bolulular tarafından Bolu'nun Babası olarak bilinmektedir.

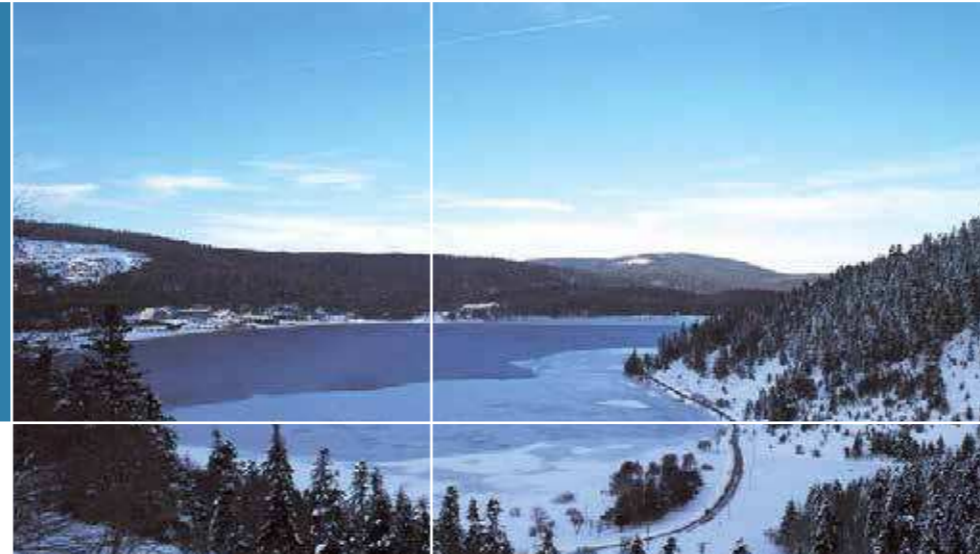

10

BENİMSEME: Yerelin Katılımı

Bolu'nun gelişmesinde her ne kadar stratejik konumu ve doğal zenginlikleri önemli bir katkısı olsa da, bu konuda bir başka önemli etmen de halkın kentini sahiplenmesi ve kalkınmada etkin rol oynamasıdır. Bu noktada, halkın hemşerilik bilincinin gelişmesi için bazı atılımlar yapılmalıdır. Kentte düzenlenecek etkinlikler, yöresel festivaller, Bolu kültürünün tanıtılacağı şenlikler ve benzeri organizasyonlar halka bu sahiplenme bilincini getirebilir. Ayrıca hemşerilik kültürünün gelişmesinde rol oynayacak bir başka etmen ise spor takımlarıdır. Bolu'da spora ve sportif faaliyetlere ayrı bir önem verildiği düşünülürse, halkın her kesiminin spor etkinliklerine katılması onların kamusal alanda faal olmasını sağlayacak, kent mekanını ve kenti sahiplenme oranları artacaktır.

09

14 BOLU	42 KONYA	58 SIVAS	64 UŞAK	36 KARS	46 KAHRAMANMARAŞ		
40 KIRŞEHİR	43 KÜTAHYA	59 TEKİRDAĞ	65 VAN	70 KARAMAN	49 MUŞ	24 ERZİNCAN	
41 KOCAELİ	44 MALATYA	60 TOKAT	66 YOZGAT	71 KIRIKKALE	74 BARTIN	77 YALOVA	16 BURSA
07 ANTALYA	45 MANİSA	61 TRABZON	67 ZONGULDAK	72 BATMAN	75 ARDAHAN	78 KARABÜK	17 ÇANAKKALE
08 ARTVIN	01 ADANA	62 TUNCELİ	68 AKSARAY	73 ŞIRNAK	76 İĞDIR		18 ÇANKIRI
15 BURDUR	04 AĞRI	63 ŞANLIURFA	69 BAYBURT				80 OSMANİYE
27 GAZİANTEP	03 AFYON						81 DÜZCE
	05 AMASYA	10 BALIKESİR	19 ÇORUM	30 HAKKARİ	53 RİZE	48 MUĞLA	47 MARDİN
	06 ANKARA	11 BİLECİK	20 DENİZLİ	31 HATAY	57 SINOP	55 SAMSUN	79 KİLİS
	02 ADIYAMAN	12 BİNGÖL	21 DİYARBAKIR	32 İSPARTA	59 KIRIKLARELİ	28 GİRESUN	09 AYDIN
		13 BİTLİS	22 EDİRNE	33 İÇEL	25 ERZURUM	29 GÜMÜŞHANE	
			23 ELAZIĞ	34 İSTANBUL	26 ESKİŞEHİR		
				35 İZMİR			

81 KENT VİZYON